

Іван Дмитрович Падерінд-р екон. наук, проф.
e-mail: ivan.paderin@ukr.net,**Костянтин Степанович Жадько**

д-р екон. наук, проф.,

Юлія Григорівна Горященкоканд. екон. наук, доц.
e-mail: julia.goryaschenko@gmail.com,
м. Дніпро

ЕКОНОМІКА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Постановка проблеми. Безперечною умовою оновлення основного капіталу та збільшення виробничих потужностей є налагоджена економіка інвестиційних процесів, яка дозволяє оптимізувати витрати, пов'язані з використанням капіталу, та забезпечити приріст капіталу за рахунок збільшення обсягу виробництва й інтенсифікації технологічних процесів. Удосконалення потребує коло питань щодо застосування додаткових інструментів стимулювання єдиного процесу – залучення інвестицій та впровадження інновацій в умовах сталого розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На необхідності систематичного відстеження різних форм інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств і пов'язаних витрат на теоретичному й методичному рівнях наголошують ряд науковців і практиків, серед яких В.І. Ляшенко, Л.І. Ковчуга, С.В. Онишко, А.О. Князевич, Т.Ю. Коритько, О.М. Крук та ін. [1-12]. Однак результати теоретичної розробки проблеми, на жаль, поки що не стали чинником, здатним помітно вплинути на економічну практику підприємств України.

Мета дослідження полягає в розкритті теоретичних та методичних основ економіки інвестиційних процесів на українських підприємствах у сучасних умовах розвитку.

Вклад основного матеріалу дослідження. Зазначимо, інвестиціями в Україні є всі види майнових та інтелектуальних цінностей, вкладених в об'єкти підприємницької діяльності, тобто кошти, цільові банківські вклади, паї, цінні папери, рухоме і нерухоме майно, майнові права інтелектуальної власності, права користування землею, водою, ресурсами, «ноу-хау» тощо. Економіка інвестиційних процесів повинна базуватися на оптимізації кращих інвестиційних активів. Для пересічних громадян сьогодні – це гривневий та доларовий депозит, доларовий кеш, торгівля на Forex, інвестиційні фонди, облігації внутрішньої державної позики України, нерухомість тощо. У 2018 р. бізнес видавав перевагу капіталовкладенням у сільське господарство, будівництво, нерухомість, видобування, харчову і легку промисловість, металургію – відповідно тим підприємствам зазначених галузей, для яких характерними ознаками-чинниками були:

- спроможність підприємств ефективно використовувати залучені у розвиток підприємства інвестиції, можливість підвищувати їх ефективність;

- фінансова стійкість та платоспроможність підприємств у довгостроковому періоді.

Загальна динаміка обсягу інвестицій у промисловість України у 2010-2018 рр. наведена на рис. 1.

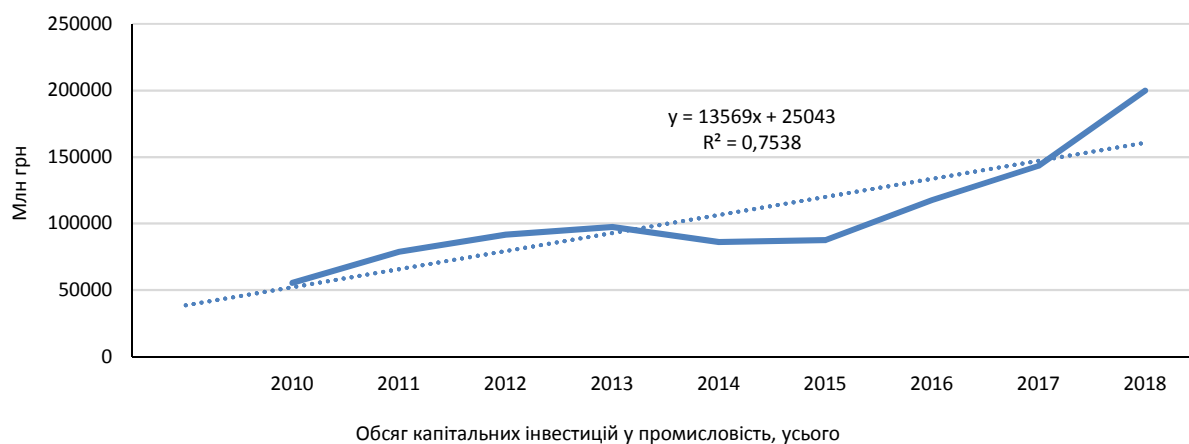

Рис. 1. Динаміка обсягу інвестицій у промисловість за 2010-2018 рр.

Побудовано за даними джерела [2].

Як видно з рис. 1, спостерігаємо тенденцію до зростання обсягу інвестицій у промисловість у вартісних показниках за аналізований період. Зростання відбулося за всіма видами промислової діяльності у: добувній промисловості і розробленні кар'єрів, переробній промисловості, постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря та водопостачанні. Зокрема, динаміка обсягу інвестицій у добувну та переробну промисловість України за 2010-2018 рр. наведена на рис. 2. Джерелами зростання були, перш за все, ресурси сектору нефінансових корпорацій, кредити банків і кошти населення на будівництво житла, а драйверами залучення інвестицій – переважно підприємства промисловості, а також транспорту, державного управління й оборони. Для іноземних інвес-

торів найбільш привабливими у 2018 р. були галузі переробної промисловості, а також сфера оптової і роздрібної торгівлі, нерухомість. Основні іноземні інвестори вже декілька років поспіль – Кіпр, Нідерланди, Велика Британія, Німеччина, Швейцарія, Віргінські острови (Брит.), Австрія, а також Російська Федерація, Франція, Польща та Угорщина [16].

Щодо дієвих форм державної підтримки інноваційних процесів у європейських країнах, застосовуються дотації, пільгові безоплатні субсидії, пільгові і цільові кредити, оплата витрат на технічну експертизу, система страхування кредитів, податкові знижки і пільги. Організаційними структурами інноваційного процесу при цьому є технопарки, інноваційні та венчурні фірми тощо.

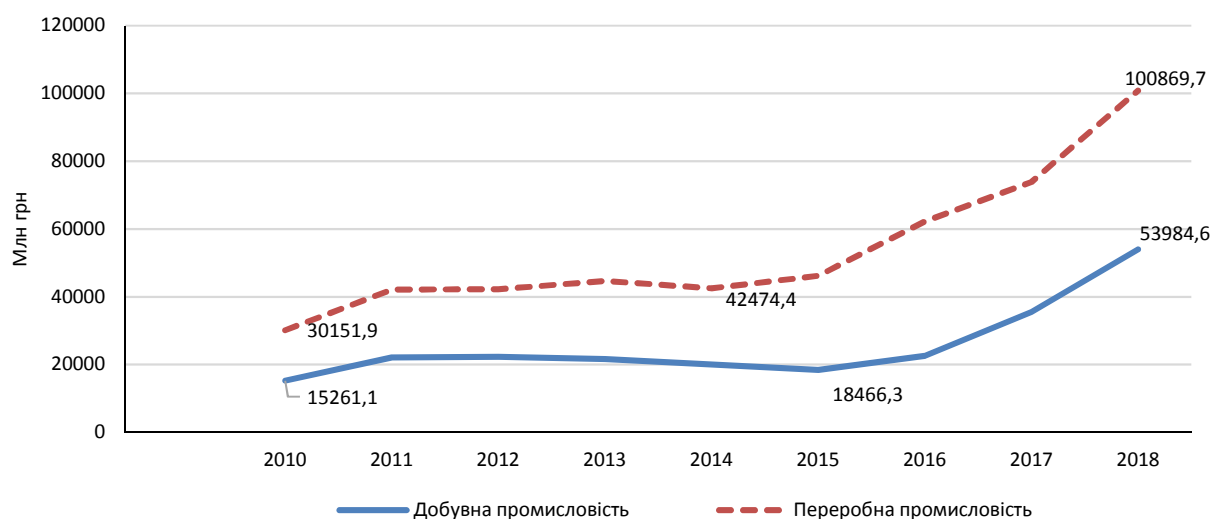

Рис. 2. Динаміка обсягу інвестицій у добувну та переробну промисловість за 2010-2018 рр.

Побудовано за даними джерела [2].

З аналізу представлених на рис. 2 даних, доходимо висновку, що за аналізований період обсяг інвестицій в обробну промисловість зріс на 234,5% (з 30151,9 млн грн у 2010 р. до 100869,7 млн грн у 2018 р.), у добувну промисловість – на 253,7% (відповідно з 15261,1 млн грн до 53984,6 млн грн).

Утім, варто зважати на якість інвестицій. Слід наголосити, що в умовах сталого розвитку, якість інвестицій – це не просто показник, що характеризує ступінь прибутковості капіталовкладення в конкретній інвестиційній сегмент і об'єкт, а й ступінь соціальної та екологічної ефективності. За даними з відкритих джерел [13-15] наведемо приклади якісних інвестицій ФПГ.

Приклади. У першому кварталі 2019 р. на найбільшому гірничо-металургійному підприємстві України ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» розпочалася ремонтна кампанія доменних печей. Було проведено інтенсивний капітальний ремонт III розряду доменної печі № 6, де замінили засипний апарат і скіпи головного підйому, а також відремонтовано повітрянагрівачі та обладнання ділянки шихтоподачі. Крім того, було відремонтовано газоочисні установки, що дасть можливість знизити вплив на навколишнє середовище та покращити умови праці на робочих місцях. Витрати компанії на капітальний ремонт цієї печі склали 112 млн грн. У другому кварталі 2019 р. близько

240 млн грн «АрселорМіттал Кривий Ріг» направив на капітальний ремонт III розряду доменної печі № 9 – найбільшої на металургійному комбінаті. На цій домні планують замінити холодильні плити шахи печі та засипний апарат, виконати ремонт кожуха, торкретування шахи печі та заливку горна вогнетривким бетоном. Плановий ремонт дозволить доменній печі № 9 стабільно відпрацювати ще два роки до початку її повної модернізації, що запланована на 2021 р. [13].

Також актуальним в умовах сталого розвитку є масштабна реконструкція доменної печі №3 на металургійному комбінаті «Азовсталь» Групи Метінвест: продовження будівництва насосної станції хімічно очищеної оборотної води для охолодження печі. Після введення станції в експлуатацію доменна піч буде охолоджуватися без використання морської води, що зробить промисловий процес екологічнішим [14].

«Значні обсяги освоєння капітальних інвестицій спостерігались у тимчасовому розмішуванні й організації харчування (зростання у 2,6 раза), що, в тому числі, було обумовлено початком будівництва індустріального парку «Innovation Forpost» в м. Дніпро, а також проведенням ремонтних робіт та оновленням складів громадського харчування, зокрема, за рахунок коштів іноземних інвесторів». Очікуваний обсяг інвестицій індустріального парку «Innovation Forpost» комунального підприємства «Агентства розвитку Дніп-

ра» Дніпровської міської ради складає 147,5 млн дол. США, термін реалізації проекту 2017-2027 рр. [15].

Проте питання налагодження інвестиційного клімату на підприємствах країни в цілому, а не тільки на успішних підприємствах галузей обробної та добувної промисловості крупних промислово-фінансових груп, залишається невирішеним, оскільки більшість вітчизняних підприємств потерпають від нестачі фінансових ресурсів та неефективної системи управління маркетинговою діяльністю. Тому своєчасними заходами повинні стати стратегування, контроль проєктів, вдосконалення комплексу маркетингу, вивчення інвестиційної кон'юнктури, поведінкових моделей конкурентів, індексів задоволеності інвесторів тощо.

Висновки та рекомендації. У даному дослідженні доведено, що для України пріоритетом мають стати інвестиції у розвиток високотехнологічних та наукоємних виробництв.

Проаналізовано загальну динаміку обсягу інвестицій у промисловість у 2010-2018 рр. Спостерігаємо тенденцію до зростання обсягу інвестицій у промисловість у вартісних показниках за аналізований період. Зростання відбулося за всіма видами промислової діяльності у добувній промисловості і розробленні кар'єрів (на 234,5%), переробній промисловості (на 253,7%), постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря та водопостачанні.

Наголошено, що в умовах сталого розвитку варто зважати на якість інвестицій – не лише як на показник, що характеризує ступінь прибутковості капіталовкладення в конкретний інвестиційний сегмент і об'єкт, а й такий, що характеризує ступінь соціальної та екологічної ефективності.

Список використаних джерел

1. Горященко Ю.Г., Байов Б.С. Ринок інновацій в Україні та характеристика інноваційних стратегій. *Економічний Вісник Національного гірничого університету*. 2017. №1(57). С. 132-139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2017_1_18.

2. Капітальні інвестиції. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Князевич А.О. Ринок інновацій у складі інноваційної інфраструктури країни. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2015. № 3. С. 129-139. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2015_3_13.

4. Комлева Н.С. Формирование инновационной политики промышленного предприятия на основе использования инструментов маркетинга. *Экономические исследования и разработки*. 2017. № 12. С. 195-214. URL: <http://edj.ru/article/23-12-17>.

5. Коритько Т.Ю., Крук О.М. Процесс формирования инвестиционной политики предприятия. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2016. № 3. С. 86-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddma_2016_3_18.

6. Ляшенко В.І., Ковчуга Л.І. Рівень інноваційної діяльності промислових підприємств: методичний підхід до оцінки. *Економіка промисловості*. 2018. № 4. С. 87-101. doi: <https://doi.org/10.15407/econindustry> 2018.04.087.

7. Отъе Жеральд. Из ряда вон! Как зарабатывать на альтернативных инвестициях. Москва: Интеллектуальная Литература, 2019. 101 с. URL: <https://www.alpinabook.ru/catalog/book-586870/>.

8. Падерін І.Д., Горященко Ю.Г. Парадигма функціонування малого підприємництва в умовах децентралізації регіонів. *Економічний вісник Донбасу*. 2016. № 3 (45). С. 90-93. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/113963>.

9. Онишко С.В. Фінансовий ринок в системі джерел фінансового забезпечення інноваційно-орієнтованого розвитку України. *Науковий вісник Полісся*. 2016. Вип. 2. С. 122-126. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2016_2_21.

10. The Global Innovation Index 2017. URL: <https://www.weforum.org/reports>.

11. The Global Competitiveness Report 2017–2018. URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018-1>.

12. Grove, Jack Triple miracle's sees huge rise in EU funds for frontier research / *Times Higher Education*, 28 July 2011. URL: <https://www.timeshighereducation.com/news/triple-miracle-sees-huge-rise-in-eu-funds-for-frontier-research/416952.article?storycode=416952>.

13. Офіційна сторінка компанії АрселорМіттал. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/>.

14. Офіційна сторінка SCM. URL: www.scm.com.ua.

15. Агентство розвитку Дніпра. URL: <http://dda.dp.ua/>.

16. Центр Разумков. Хто і як інвестує в Україну. URL: <http://razumkov.org.ua/statti/khto-i-ia-k-investuiuv-ukrainu>.

References

1. Horiashchenko Yu.H., Baiov B.S. (2017). Rynok innovatsii v Ukraini ta kharakterystyka innovatsiinykh stratehii [Innovation market in Ukraine and characteristics of innovation strategies]. *Ekonomichniy Visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu – Economic Bulletin of the National Mining University*, 1(57), pp. 132-139. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2017_1_18 [in Ukrainian].

2. Kapitalni investytsii [Capital Investments]. *Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy – State Statistics Service of Ukraine*. [ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua/). Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian].

3. Kniazevych A.O. (2015). Rynok innovatsii u skladi innovatsiinoi infrastruktury krainy [Innovation market as part of the country's innovation infrastructure]. *Marketing i menedzhment innovatsii – Marketing and innovation management*, 3, pp. 129-139. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mimi_2015_3_13 [in Ukrainian].

4. Komleva N.S. (2017). Formirovaniye innovatsionnoy politiki promyshlennogo predpriyatiya na osnove ispol'zovaniya instrumentov marketinga [Formation of the innovation policy of an industrial enterprise based on the use of marketing tools]. *Ekonomicheskiye issledovaniya i razrabotki – Economic research and development*, 12, С. 195-214. Retrieved from <http://edj.ru/article/23-12-17> [in Russian].

5. Korytko T.Yu., Kruk O.M. Protse formuvannia investytsiinoi polityky pidpriemstva [The process of forming the investment policy of the enterprise]. *Visnyk Donbaskoi derzhavnoi mashynobudivnoi akademii – Bulletin of the Donbass State Engineering Academy*, 3, pp. 86-90. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vddma_2016_3_18 [in Ukrainian].

6. Lyashenko, V. I. & Kovchuha, L. I. (2018). The level of innovative activity of industrial enterprises: methodical approach to assessing. *Econ. promisl.*, 4 (84), pp. 87-101. doi: <http://doi.org/10.15407/econindustry> 2018.04.087 [in Ukrainian].
7. Ot'ye Zheral'd. (2019). Iz ryada von! Kak zarabatyvat' na al'ternativnykh investitsiyakh [Out of the ordinary! How to make money on alternative investments]. Moscow, Intellectual Literature. 101 p. Retrieved from <https://www.alpinabook.ru/catalog/book-586870/> [in Russian].
8. Paderin I.D., Horiashchenko Yu.H. (2016). Paradyhma funktsionuvannya maloho pidpriemnytstva v umovakh detsentralizatsii rehioniv [Paradigm of functioning of small business in conditions of decentralization of the regions]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Economic Herald of the Donbas*, 3 (45), pp. 90-93. Retrieved from <http://dSPACE.nbuv.gov.ua/handle/123456789/113963> [in Ukrainian].
9. Onyshko C.V. (2016). Finansovyi rynek v systemi dzherel finansovoho zabezpechennia innovatsiino-oriientovanoho rozvytku Ukrainy [The financial market in the system of sources of financial support for innovation-oriented development of Ukraine]. *Naukovyi visnyk Polissia – Scientific Bulletin of Polissya*, Issue 2, pp. 122-126. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvp_2016_2_21 [in Ukrainian].
10. The Global Innovation Index. (2017). Retrieved from <https://www.weforum.org/reports>.
11. The Global Competitiveness Report 2017–2018. Retrieved from <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2017-2018-1>.
12. Grove, Jack Triple miracle's sees huge rise in EU funds for frontier research. *Times Higher Education*. (28 July 2011). Retrieved from <https://www.timeshighereducation.com/news/triple-miracle-sees-huge-rise-in-eu-funds-for-frontier-research/416952.article?storycode=416952>.
13. Official site ArcelorMittal. Retrieved from <https://ukraine.arcelormittal.com/> [in Ukrainian].
14. Official SCM website. Retrieved from www.scm.com.ua [in Ukrainian].
15. Dnipro Development Agency. Retrieved from <http://dda.dp.ua/> [in Ukrainian].
16. Tsentrazumkova. Khto i yak investuye v Ukrainu [Razumkov Center. Who and how invests in Ukraine]. Retrieved from <http://razumkov.org.ua/statti/khto-i-yak-investuie-v-ukrainu> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.03.2020

Прийнято до друку 14.04.2020

Формат цитування:

Падерін І. Д., Жадько К. С., Горященко Ю. Г. Економіка інвестиційних процесів на підприємстві. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 192-195. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).192-195](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).192-195)

Paderin I. D., Zhadko K. S., Goryaschenko Yu. G. (2020). Economics of Investment Processes at the Enterprise. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (38), pp. 192-195. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).192-195](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).192-195)